

Runakuna yawnay manchana chankay runa allawkakunapa apusimiwan mirarasqa.

Imayna kasqanta rikuspa (Qollqeyupay, sonqomillquna, Ilika awamanta, uqtaq watantin, ujkunapis). Nanachin kasqanta munasqa ruway arpakunapata, pusasqa, karuchasqa manawillasqataj.

Arpakunaqa japisqa kanku pallqo llank'ayta munachiywan, yukaychasqa munapayaywan, qeqoykuna imayna kasqanpi llank'anapaj, uqtaq qaqchaykuna chawpinpichus uqtaq mancharichiykunawan.

Yawnay jucha miranawan qollqechanapaj aswan nanachin warmikunatawan mana uyniykunatawan; ichaqa yawnay runakallpanta suwaspa llank'achiy aswan nanachin ripujkunata, llajtakunapi (pacharuwana llank'ana wasikunapi uqtaq wasillapi llank'ay) purunpitaj (chaykuska muyuj aymuraykunapi).

145

Icha imapis tunkichisuntiyki ama tunkiychu willakunaykipuni.

Mana Imapaj línea, mana sutichasqa tukuy suyuntinpi. Iskay chunka tawayoj watana watapa tukuy p'unchayninpi.

Suyupaj wakichiy kutichikapuywan kuskachay Chirmasqa runakunata Yawnay juchawan Jatun Kamachejniyoj Paqtay Runa Allawkankuna Jatunsuyupi.

Tapukuykuna yuyapachiywan

Grooming **137** ☎ **11 3133-1000**

Jatunsuyu Waqaychaj Jatun kamachejniyoj
0800-555-5065

AFIP
0800-999-DENU (3368) - opción 3

Killa p'unchaymanta qoyllur p'unchaykama chunka watanamanta chunka sojtayoj watanakama.

Suyuntin Imayna ruway Chinkasqa Wischusqa Runakunata Maskanapaj - SIFEBU
(5411) 5278-9800 - internos 5558 y 5507

Ruwachej Kamachisqa taqa Churanakuj Awqachaj Runakuna Yawnaywan.

(5411) 4342-6685 ☎ **11 6546-0580**

✉ comitecontralatrata@jefatura.gob.ar

✉ @paremoslatrata

📞 /ParemosLaTrata

Traductor

Profesor **Edilberto Soto de la Cruz**
Nombre indígena **WANKA WILLKA**
Instituto de Educación Superior Intercultural

Ruwachej Kamachisqa taqa Churanakuj Awqachaj Yawnaywan Runakunapa Kallpan Qollqechay Arpakunata Jatallinapaj Yanapanapaj.

Yawnayta tapkananchej

Akllasqa Jatun kamachejniyojkunapa Kamachinaj Runawakinaku Sayarichej Jatun kamachejniyoj Runa Allawkankuna Paqtachaj Jatun kamachejniyoj Ñawray Llika awakuna, Warmikunapa Jatun kamachejniyoj Waqaychaj Jatun kamachejniyoj Runawakinaku Waqaychaj, Llank'ana Llank'aypa Jatun kamachejniyoj

Argentina

Willapaykuna

Yawnayta tituy

Llank'ayta maskaspayki, anchata uyapay:

- Siminisunki kawsayniyki tikrachiyta uqtaq ashka qollqe japiyta pisi pachapi.
- Mana mañapayasunkichu yachayñata nitaj taripayta.
- Mana chuyachu nisqanku uqtaq maypi tinkuna, nitaj ima ruwaypi llank'anapaj.
- Nisunki uj jatunllajtaman, juchuysuyuman uqtaq jatunsuyuman rinaykipaj munachisunki pasajekuna payllayta ñawpachayjina.
- Usqayman imayna ninaykita mañapayasunki.

Llank'anapaj tapupayayman rispayki aswan allinta yachanaykipuni:

- Llank'ay allawkaykikunamanta yachanaykipuni.
- Rejsinakusqaykikunaman willanayki piwantaj maypitaj kanki.
- Sapallayki mana rinaykichu ujpa wasinman uqtaq runaruna kitiman (juñusqaman uqtaq jatunllank'anaman ichaqa riwaj).
- Tapunaykipuni ima ruwaypitaj llank'anki tapupayanayki imaynataj chay llank'anaykipaj nisqan pitaj llank'achej.

Llank'anarayku aywaspayki:

- Tapupayay maypi imaynataj sami.
- Mana qonaykichu sutiyki qhellqasqata pimanpis.
- Willanayki uj rejsisqaykiman maypi kasqaykita.

Sullka wawayojkuna kaspa:

- Maypi tiyasqankunata teléfono yupanankunatawan khuyaymasinkunapata masinkunapatawan jatallinayki.
- Llank'ayta munachijtinku uqtaq yachaqaqta uj suyupi, tapupayay imataj chay nisqan.

Internet nisqawan ruwaspa:

- Jatallispa willanakuykunata qhawachinayki. Sutiyki, watajuntayki, correo electronicuyki, fotokuna videokunapis qanmanta rejsichikujkuna.
- Mana willanaykichu piwan nitaj maypi uqtaq imayna kawsakusqaykimanta.
- Yuyariypuni redes sociales nisqankupi willanasqayki mana yanqachu.
- Red nisqapi ama ruwaychu kajllupi mana ruwanaykita.

Grooming

Yuyaysapapa ruwasqan wanrawan uqtaq musuwan willanakunku digital ruwanakunawan (redes sociales, chats, juegos de línea, correo electronicuwan) uj kikinkay pallqowan, rikchaykunata chinpachispa, videokunata uqtaq qalapiti willapanata, imaymana juchata ruwananrayku awqachan tukuy mirananmanta.

Tatakunapaj mamakunapajwan niykuy

- Chaykuska qhawapayana internet nisqawan sullkakuna ruwasqanta.
- Computadorakunata churana pipas maypas qhawanapaj watanakunata jamutana internet nisqawan ruwanapaj.
- Yachachinapuni cámara Web nisqawan imayna allinta ruwanapaj ukunpikajtawan apachiyta.

¿Imata willakunaykipuni?

Runakunapa chinkasqanta

Ama suyaychu tawa chunka pusajniyoj watanata willakunaykipaj aswan ñawpajnin watanakuna allinpuni kanku paqtachay maskapanapaj.

Pakasqa ñukiwasikuna

Jinalla ruwapakushanku café bar sutichasqa, tuta clubjina, cabaret sutiyoj, whiskería sutichasqa, qaqonapaj wasijina uqtaq jarkachisqakuna.

Ñukiymanta willapanakuna

Qhellqasqa masterichikunapi, internet nisqapi (redes sociales) uqtaq mirana munachiyta willapakuy runa qayllanpi.

Runapaj ruwapakuyma kiwiqay uqtaq kamachisqa llank'anaman

Pacharuwana wasikunapi, purun llank'aypi, ruwanawasipi, ujpa wasinkunapi.

Wawakallpanwan qollqechay